

অমলপ্রভা দাস

আমাৰ দেশত পুৰুষৰ লগতে সমানে দেশৰ হকে কাম কৰা অনেক নাৰীৰ বিষয়ে আমি পঢ়িবলৈ পাওঁ। তেওঁলোকে সমাজৰ পৰম্পৰা ভাঙি নিজৰ প্ৰতিভাৰে সমাজৰ উন্নতিৰ হকে বহু কাম কৰি গৈছে। তেনে মহিলাসকলৰ ভিতৰৰে এগৰাকী হ'ল অমলপ্রভা দাস। নম্ৰ, বিনয়ী আৰু দৃঢ়তাসম্পন্ন অমলপ্রভা দাসে জাতিৰ পিতা মহাত্মা গান্ধী আৰু আচাৰ্য বিনোবাজীৰ আদৰ্শতেই নিজকে বিলীন কৰি দিছিল।



সৰুৰে পৰাই নিজৰ ঘৰখনতে অমলপ্রভা দাসে সমাজ সেৱা তথা দেশসেৱাৰ এটি পৰিৱেশ পাইছিল। পঢ়া-শুনাত তেখেত বৰ চোকা আছিল। সেইবুলি অমলপ্রভা দাস অনবৰতে কিতাপ-পত্ৰ পঢ়ি থকা বিধৰো নাছিল। স্কুল ছুটীৰ পিছত ঘৰলৈ গৈ মাক দেউতাকক কামত সহায় কৰা, ফুলনিত ফুল ৰোৱা, গছপুলিত পানী দিয়া আদি কাম কৰি তেখেতে বৰ আনন্দ

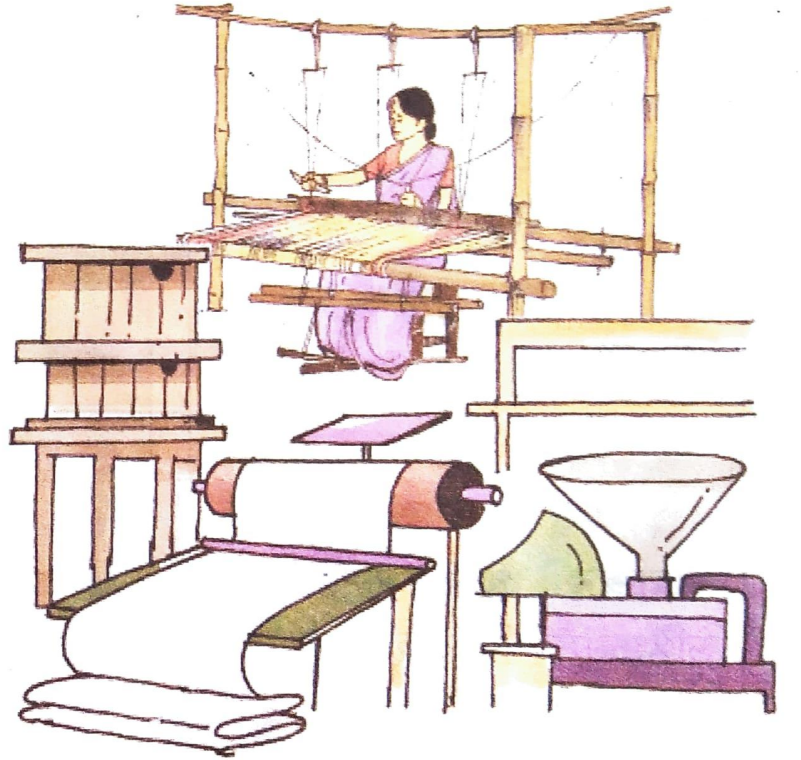
পাইছিল। পঢ়া-শুনাৰ লগতে নাচ-গানতো তেখেত পাৰ্গত আছিল।

মহাত্মা গান্ধীৰ অসহযোগ আন্দোলনৰ সময়ত অমলপ্রভা দাসৰ পৰিয়ালে পৰম নিষ্ঠাৰে যঁতৰত সূতা কটা কাম কৰিছিল। ১০ বছৰীয়া অমলপ্রভা দাসেও সূতা কাটিবলৈ শিকিলে। সেই যে সূতা কাটিবলৈ শিকিলে, গোটেই জীৱন তেখেতে আজৰি সময়ত তাকেই কৰি কটালে। আনকি কলেজত পঢ়ি থকা সময়তো সময় উলিয়াই তেখেতে সূতা কাটিছিল।

স্কুলীয়া শিক্ষা শেষ কৰি অমলপ্ৰভা দাসে ডিব্ৰুগড়ৰ পৰা গুৱাহাটী পাইছিলহি। তেখেতৰ উদ্দেশ্য আছিল কটন কলেজত আই. এছ. চি. পঢ়া। পিছে সেই সময়ত কটন কলেজত কেৱল ল'ৰাইহে পঢ়িব পাৰিছিল, ছোৱালীয়ে নোৱাৰিছিল। অমলপ্ৰভাক কটন কলেজত পঢ়িবলৈ দিয়া নহ'ল যদিও তেখেত থমকি নৰ'ল। তেখেত কলিকতা (ক'লকাতা) পালেগৈ আৰু বেথুন কলেজত নামভৰ্ত্তি কৰিলে। এনেদৰে বহু বাধা-বিঘিনি নেওচি তেখেতে ব্যৱহাৰিক ৰসায়ন বিদ্যাত এম. এছ চি. পাচ কৰে। এওঁৱেই এম. এছ চি. পাচ কৰা প্ৰথম অসমীয়া মহিলা।

স্বাধীনতা আন্দোলনৰ বাবে গাঁৱৰ মানুহক একত্ৰিত কৰিবলৈ অমলপ্ৰভা দাসে গাঁৱে গাঁৱে ঘূৰি ফুৰিছিল। এনেদৰে ঘূৰি ফুৰোঁতে তেখেতে গাঁৱৰ দুখীয়া মানুহৰ দুখ-যন্ত্ৰণা দেখি ব্যথিত হৈছিল। তেতিয়াই তেখেতে উপলব্ধি কৰিছিল যে গান্ধীজীৰ আদৰ্শৰে ঘৰুৱা উদ্যোগ পাতি দেশবাসীয়ে আৰ্থিক অৱস্থা টনকিয়াল কৰিব পাৰে।

শিক্ষা শেষ কৰি অমল প্ৰভা দাসে গান্ধীজীৰ আদৰ্শ আগত ৰাখি কিছুমান সামাজিক কাম হাতত ল'লে। দেউতাক ডা° হৰিকৃষ্ণ দাসৰ শৰণীয়া পাহাৰত থকা মাটিতে কিছুমান ঘৰুৱা উদ্যোগ পাতিলে। এই উদ্যোগবোৰ হ'ল— তেলপেৰা, কাগজ তৈয়াৰ কৰা, চাবোন তৈয়াৰ কৰা, মৌ পালন কৰা, তাঁতত কাপোৰ বোৱা আদি। সেই সময়ৰ ডেকা-ডেকেৰীসকলক স্বাৱলম্বী হোৱাত এই উদ্যোগবোৰে



সহায় কৰিছিল। অমলপ্ৰভা দাসক এই কামত মাক হেমপ্ৰভা দাসে সহায় কৰিছিল। মাকে বিশ্বাস কৰিছিল যে স্বাৱলম্বনৰ জৰিয়তেহে দেশে প্ৰকৃত স্বৰাজ লাভ কৰিব পাৰিব। তেনে সময়তে এই গৰাকী মহীয়সী মাতৃৰ পৰোলোক ঘটিল। দেশপ্ৰেমিক ডা° হৰিকৃষ্ণ দাসে

পত্নীৰ আশা পূৰাবলৈকে শৰণীয়া পাহাৰৰ সেই উদ্যোগবোৰৰ ঘৰ-মাটি কস্তুৰবা স্মাৰক নিধিৰ নামত উচৰ্গা কৰিলে। সেয়াই বৰ্তমানৰ কস্তুৰবা আশ্ৰম।

১৯৫৫ চনত ভাৰত চৰকাৰে অমলপ্ৰভা দাসক সমাজহিতকৰ কামৰ স্বীকৃতিৰূপে ‘পদ্মবিভূষণ’ সন্মান প্ৰদান কৰিছিল। কিন্তু তেখেতে সেই সন্মান গ্ৰহণ নকৰি সেইসময়ৰ প্ৰধান মন্ত্ৰী জৱাহৰলাল নেহৰুলৈ লিখিছিল, ‘মই সামান্যভাৱে যিকণ সেৱা আগবঢ়াইছোঁ, তাক মান্যতা দিয়াৰ বাবে অন্তৰৰ কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ। কিন্তু মই এই সন্মান গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰিম, কিয়নো ই মোৰ মনলৈ অহংকাৰ ভাব আনি দিব। তাৰ বাবে মোক অনুগ্ৰহ কৰি মাৰ্জনা কৰে যেন।’

অমলপ্ৰভা দাস আজীৱন অবিবাহিতা হৈ আছিল। সৰলমনা আৰু অমায়িক অমলপ্ৰভা দাসে ওৰেটো জীৱন দুখীয়া-নিছলাৰ মংগল চিন্তাৰে অতিবাহিত কৰিলে।
জানো আহা

অমলপ্ৰভা দাসৰ পৰিচয়

শিক্ষা -

- ১৯২৭- চনত গণিত আৰু ভূগোলত লেটাৰ লৈ ডিব্ৰুগড় মডেল বালিকা হাই স্কুলৰ পৰা প্ৰথম বিভাগত প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষা পাছ কৰে।
- ১৯৩৩ চনত স্কটিছ চাৰ্চ কলেজৰ পৰা সুখ্যাতিৰে ডিষ্টিংচনসহ বি. এছ চি. পৰীক্ষা পাছ কৰে।
- কলিকতা (ক’লকাতা) ৰ চায়েন্স কলেজৰ পৰা এম. এছ চি. পাছ কৰে। এম.এছ চি. পাছ কৰা তেখেতেই প্ৰথম অসমীয়া মহিলা।



কস্তুৰবা আশ্ৰম



পাঠটো শুদ্ধ উচ্চাৰণেৰে পঢ়া আৰু তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া।

- (ক) অমলপ্ৰভা দাসৰ পিতৃ আৰু মাতৃ কোন আছিল?
- (খ) অমলপ্ৰভা দাসে কেতিয়াৰ পৰা সূতা কাটিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল?
- (গ) তেখেতে শৰণীয়া পাহাৰত কি কি উদ্যোগ পাতিছিল?
- (ঘ) এই উদ্যোগবোৰে দেশবাসীক কেনেকৈ সহায় কৰিব বুলি তেখেতে ভাবিছিল?
- (ঙ) চৰকাৰে অমলপ্ৰভা দাসক কি সন্মান দিবলৈ বিচাৰিছিল?



তলৰ কথাখিনি কোনে, কাক, কিয়, কৈছিল কোৱা আৰু লিখা।

‘মই সামান্যভাৱে যিকণ সেৱা আগবঢ়াইছোঁ, তাক মান্যতা দিয়াৰ বাবে অন্তৰৰ কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ। কিন্তু মই এই সন্মান ল'ব নোৱাৰিম, কিয়নো ই মোৰ মনলৈ অহংকাৰ ভাব আনি দিব। তাৰ বাবে মোক অনুগ্ৰহ কৰি মার্জনা কৰে যেন।’



স্কুলীয়া জীৱনত অমলপ্ৰভা দাসে পঢ়াৰ উপৰি মাক, দেউতাকক কি কি কামত সহায় কৰিছিল?



কটন কলেজত তেখেতক পঢ়িবলৈ কিয় দিয়া নাছিল?



শৰণীয়া পাহাৰত উদ্যোগসমূহ স্থাপন কৰাৰ উদ্দেশ্য কি আছিল?



জানো আহা—

শব্দ	অর্থ
পৰম্পৰা	— অবিচ্ছেদ্য ধাৰা, এটাৰ পাছত আন এটা
নত	— নত, দো খাই থকা
নিষ্ঠা	— শ্ৰদ্ধা, দৃঢ় ভক্তি
থমকি	— বৈ যোৱা, আগ নবঢ়াকৈ থকা
সহ-শিক্ষা	— ল'ৰা-ছোৱালীয়ে একেলগে শিক্ষা গ্ৰহণ কৰা

খ — ভাষা অধ্যয়ন (ব্যৱহাৰিক ব্যাকৰণ)



তলৰ যুক্তাক্ষৰকেইটাৰে একোটাকৈ শব্দ লিখা।

ক্ৰ —

ঞ —

ঙ্ —

ঔ —

ঔ —

ঔ —

ঔ —

ঔ —

ঔ —

ঔ —



এটা শব্দত প্ৰকাশ কৰোঁ আহা

- (ক) সমাজ সেৱা কৰা লোক —
- (খ) দেশক ভালপোৱা মানুহ —
- (গ) বিপ্লৱ কৰোঁতাজন —
- (ঘ) দেশৰ কাৰণে মৃত্যুবৰণ কৰা লোক —
- (ঙ) নিজৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰা লোক —

নিৰীক্ষণৰ পাছত শিক্ষকৰ চহী



উদাহৰণৰ দৰে শব্দ গঠন কৰা।

উদাহৰণ — নম্র - নম্রতা

(ক) সাধু —

(খ) ভদ্র —

(গ) দৃঢ় —

(ঘ) শিক্ষক —

(ঙ) সার্থক —

(চ) মূৰ্খ —

(ছ) সৰল —

(জ) উজ্জ্বল —



অৰ্থৰ পাৰ্থক্য দেখুৱাই তলত দিয়া শব্দবোৰেৰে একোটাকৈ বাক্য ৰচনা কৰা।

উদাহৰণ — কথা - অচিনাকি মানুহৰ লগত কথা কওঁতে সাৱধান হ'ব লাগে।

কঠা - পাঁচ কঠাই এবিঘা মাটি হয়।

পাত পাট

হাত হাট

ল'ৰা লৰা

ছুটী চুটি

গাঁও গাওঁ

গড় গাঁড়



ভাব বহলাই লিখোঁ আহা

‘যত্ন কৰিলে বত্ন পায়’

নিৰীক্ষণৰ পাছত শিক্ষকৰ চহী



তলৰ দফাটো পঢ়া আৰু উদাহৰণত দিয়াৰ দৰে বাক্যত বিশেষ্য, বিশেষণ আৰু সৰ্বনাম পদ লিখা।

সৰুৰে পৰাই অমলপ্ৰভা দাস পঢ়া-শুনাত বৰ চোকা আছিল। সেইবুলি তেখেত অনবৰতে কিতাপ পঢ়ি থকা বিধৰো নাছিল। স্কুল ছুটীৰ পিছত ঘৰলৈ গৈ মাক, দেউতাকক কামত সহায় কৰি দিছিল। ফুলনিত গছপুলি ৰোৱা, শাক-পাচলিত পানী দিয়া আদি কাম কৰি তেখেতে বৰ ভাল পাইছিল। পঢ়া-শুনাৰ লগতে খেলা-ধূলা, গান-নাচতো তেখেত পাৰ্গত আছিল।

	বিশেষ্য	বিশেষণ	সৰ্বনাম
উদাহৰণ —	অমলপ্ৰভা	পাৰ্গত	তেখেত

গ—জ্ঞান সম্প্ৰসাৰণ



জানো আহা

চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানী — চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ জন্ম হৈছিল ১৯০১ চনৰ ১৬ মাৰ্চত। বজালীৰ দৈশিঙৰি গাঁৱত তেখেতে জন্ম লাভ কৰিছিল। তেখেতৰ পিতৃৰ নাম ৰাতিৰাম মজুমদাৰ আৰু মাতৃৰ নাম গংগাপুৰীয়া মজুমদাৰ।

সেই সময়ত ছোৱালী শিক্ষাৰ প্ৰচলন নাছিল বুলিয়েই ক'ব পাৰি। চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ গাঁও দৈশিঙৰিতো পঢ়াশালি নাছিল। কিন্তু তেখেতৰ পঢ়াৰ প্ৰতি অদম্য হেঁপাহ আছিল। সেইকাৰণে তেখেতে মাহীয়েকৰ ঘৰত থাকি প্ৰাথমিক শিক্ষা লাভ কৰিছিল। প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ পাছত আৰু শিক্ষা ল'বলৈ ওচৰতে এম, ই স্কুল নাছিল। কিন্তু তেখেতে ঘৰতে বহি দিন নকটাই এটা ভাল কাম কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত ল'লে। সেইমতে তেখেতে দৈশিঙৰি গাঁৱৰ আন ছোৱালীবিলাকৰ বাবে এখন প্ৰাথমিক স্কুল আৰম্ভ কৰিলে। এই সুযোগতে গাঁৱৰ ছোৱালীবিলাকে

অকণমান হ'লেও শিক্ষাৰে আলোকিত হ'ল। এদিন বিদ্যালয় উপ-পৰিদৰ্শকে চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ স্কুলখন পৰিদৰ্শন কৰিলে। উপ-পৰিদৰ্শকে কমবয়সীয়া মানুহগৰাকীৰ সমাজসেৱাৰ মনোভাৱ দেখি আচৰিত হ'ল। তেখেতে চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীয়ে যাতে পুনৰ পঢ়া-শুনা আৰম্ভ কৰিব পাৰে তাৰ বাবে জলপানি পোৱাৰ সুবিধা কৰি দিলে।

চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীয়ে নগাঁৱৰ মিছন স্কুলত পুনৰ পঢ়া-শুনা আৰম্ভ কৰিলে। তাৰ পৰাই তেখেতে নৰ্মাল পাছ কৰি শিক্ষকতাৰ জীৱন আৰম্ভ কৰিলে। এইগৰাকী মহিলাই পাছলৈ নাৰীসকলক সমাজলৈ উলিয়াই আনিবলৈ মহিলা সমিতি গঠন কৰিলে। দেশৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামত সক্ৰিয় অংশ গ্ৰহণ কৰা চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানী এগৰাকী সু-লেখিকাও আছিল।

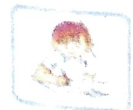


উত্তৰ দিয়া।

- চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ জন্ম ক'ত আৰু কেতিয়া হৈছিল?
- তেখেতে প্ৰাথমিক শিক্ষা কেনেকৈ লাভ কৰিছিল?
- চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীয়ে নিজৰ গাঁৱৰ ছোৱালীবিলাকৰ বাবে কি কৰিছিল?
- তেখেতক পুনৰ পঢ়া শুনা আৰম্ভ কৰাৰ বাবে কোনে সুবিধা কৰি দিছিল?
- তেখেতে নাৰীসকলৰ বাবে কি স্থাপন কৰিছিল?



অমলপ্ৰভা দাস আৰু চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ কি কি দিশত মিল আৰু কি কি দিশত অমিল দেখিছা লিখা।



গান্ধীজীয়ে যতঁৰত সূতা কাটিছিল। যতঁৰৰ উপৰি আৰু কিহেৰে সূতা কাটিব পাৰি?



কবিতাটো আবৃত্তি কৰিবলৈ শিকা।

অন্ধগমানিৰ গান

মা, মই আজি

সোণ বৰণৰ

সপোন দেখিলোঁ

তোৰ আঙুঠিৰ ৰঙা বাখৰ

পাখি পিন্ধি উৰা দেখিলোঁ।

মা, অ' মা

তোৰ যে মা

ৰঙা বগা হালধীয়া

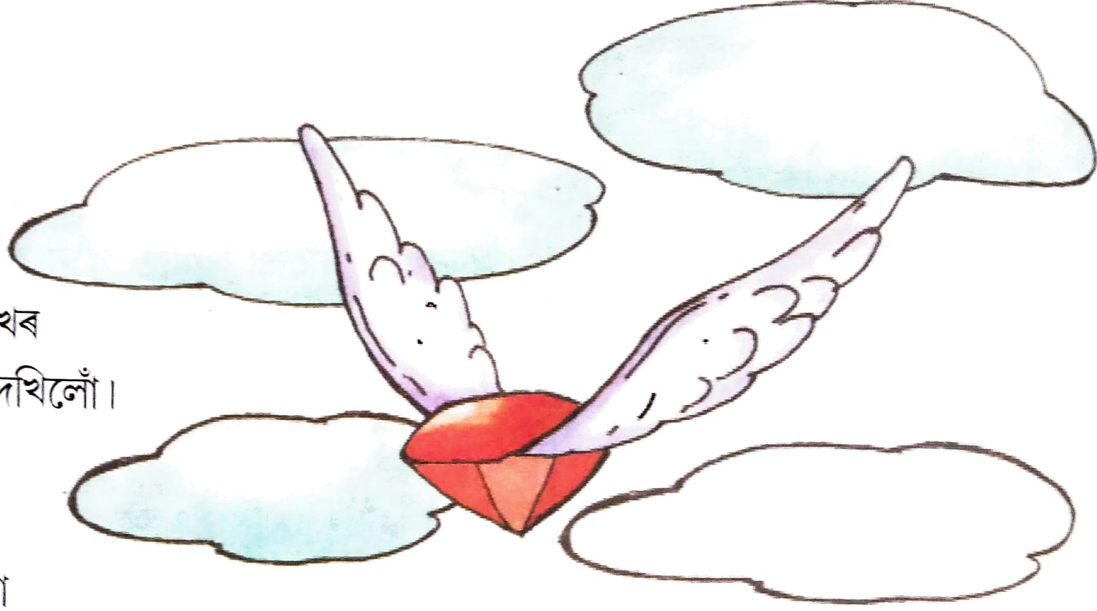
কেচৰছীয়া

বিহা এখন আছিল

তাৰ নিচিনা

চৰাই এটাই

মোৰ কাষলৈ আহিল।



মা, অ' মা

মই টুক বুলিলে

সি কুতুক কুতুক কৰে

আৰু ঘূৰ বুলিলে

লৰ-মাৰি গৈ ফুৰ-ফুৰকৈ উৰে

বুইছ' মা, তাৰ চকু দুটা

ঠিক, তোৰ আঙুঠিৰ বাখৰ

আৰু গোটেই গাতে অঁকা বঁকা

সোণৰ-ৰূপৰ আখৰ।

কবি— জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা

(উৎস— জ্যোতিপ্ৰসাদ ৰচনাবলী, সম্পাদনা — ড° হীৰেন গোহাঁই, পৃষ্ঠা — ৭৮-৭, প্ৰকাশক — অসম
প্ৰকাশন পৰিষদ)



আমাৰ ৰাজ্যৰ বিভিন্ন দিশত পাৰদৰ্শিতা দেখুওৱা মহিলাসকলৰ নাম শিক্ষক/অভিভাৱকৰ সহযোগত তলত লিখা।

নৃত্য	গীত	বাদ্য	খেল	কবিতা ৰচনা	গল্প লিখা	সাঁতোৰা



ঘ—প্ৰকল্প

- পাঠত থকা বিশেষ্য, বিশেষণ আৰু সৰ্বনাম পদবোৰেৰে তলৰ তালিকাৰ দৰে এখন তালিকা তৈয়াৰ কৰা।

বিশেষ্য, বিশেষণ আৰু সৰ্বনাম পদৰ তালিকা

বিশেষ্য	বিশেষণ	সৰ্বনাম
অমল প্ৰভা	নতুন	তেখেত

পাঠৰ পৰা শ্ৰুতলিপি দিব।

নিৰীক্ষণৰ পাছত শিক্ষকৰ চহী

পাঠটোৰ পৰা আহৰণ কৰিবলগীয়া অৰ্হতা

- অমলপ্ৰভা দাসৰ জীৱন-কৃতি সম্পৰ্কে জনা
- সমাজ সেৱা বা দেশ সেৱাৰ মনোভাৱ আৰু তাগৰ মনোভাৱ জাগ্ৰত হোৱা
- এটা শব্দত প্ৰকাশ কৰিব পৰা
- শব্দ গঠন কৰিব পৰা, অৰ্থৰ পাৰ্থক্য বুজি বাক্য সাজিব পৰা
- ভাব বহুলাই লিখিব পৰা
- অমলপ্ৰভা দাসৰ দৰে আন সমাজসেৱী মহিলাৰ বিষয়ে পঢ়ি অনুপ্রাণিত হোৱা
- ৰাজ্যৰ বিভিন্ন দিশত পাৰদৰ্শিতা থকা মহিলা সকলৰ নাম জনা
- বিশেষ্য, বিশেষণ আৰু সৰ্বনাম পদৰ বিষয়ে জানি লিখিব পৰা

শিকাৰুৰ পাঠভিত্তিক অৰ্হতাৰ মূল্যায়ন

গদ্য পাঠ (জীৱনী)	পাঠটো শুদ্ধ উচ্চাৰণেৰে পঢ়িব পৰা	পাঠভিত্তিক প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিব পৰা	অভিধান চাই শব্দৰ অৰ্থ লিখিব পৰা			
ভাষা অধ্যয়ন (ব্যৱহাৰিক ব্যাকৰণ)	যুক্তাস্থৰযুক্ত শব্দ চিনাক্ত কৰিব পৰা	শব্দ গঠন কৰিব পৰা	এটা শব্দত প্ৰকাশ কৰিব পৰা	বিশেষ্য, বিশেষণ আৰু সৰ্বনাম পদ চিনাক্ত কৰি লিখিব পৰা		
জ্ঞান সম্প্ৰসাৰণ	চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ বিষয়ে ক'ব পৰা	প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিব পৰা	শ্ৰুতলিপি শুদ্ধকৈ লিখিব পৰা	কবিতা আবৃত্তি কৰিব পৰা		
প্ৰকল্প	বিশেষ্য, বিশেষণ আৰু সৰ্বনাম পদ চিনাক্ত কৰি তালিকা তৈয়াৰ কৰিব পৰা					

অৰ্হতা আয়ত্ত হ'লে ওপৰৰ তালিকাখনৰ তলৰ খালী ঘৰত ✓ চিন দিব আৰু নহ'লে ✗ চিন দিব। অৰ্হতা আয়ত্ত নোহোৱা শিকাৰুক অতিৰিক্তভাৱে শিকাই পুনৰ মূল্যায়ন কৰিব।